

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Індивідуальний навчальний план роботи аспіранта

Прізвище Димдюк
Ім'я Дмитро
По батькові Андрійович
Спеціальність Історія та археологія - 032

ОБГРУНТУВАННЯ ТЕМИ НАУКОВОЇ РОБОТИ (ДИСЕРТАЦІЇ)

Посилення Візантійської імперії та ослаблення Арабського халіфату спричинило зміну геополітичного становища на Закавказзі наприкінці IX ст., що в свою чергу дозволило здобути незалежність Вірменської державі (кінець IX – середина XI ст.) від мусульманського панування. Перебуваючи на перехресті торгівельних шляхів, Вірменія була об'єктом територіальних зазіхань з боку Візантії та Халіфату, що сприяло постійному розвитку оборонного потенціалу Багратидської держави та створенню особливої військової організації суспільства із розвинутими сюзеренно-vasальними відносинами.

Актуальність теми полягає у новому осмисленні геополітичного становища Вірменського царства, котре, *de-jure*, так ніколи і не було незалежним, визнаючи подвійний протекторат Халіфату чи Візантії, а з середини X ст. лише царства Ромейв. Завдяки комплексному аналізу писемних, археологічних та зображенівальних джерел можна дослідити не тільки чисельний склад армій окремих князів чи цілої держави, але й глибше осмислити тодішню систему формування війська, яка прямо залежала від сюзеренно-vasальних відносин та права власності на землю. Отримана інформація дозволить охарактеризувати озброєння воїнів, тактику битв, а також соціально-економічні відносини, які існували у Вірменії в IX–XI ст.

Тема є актуальною ще і тому, що вона зовсім не висвітлена в світовій історіографії, а більшість наявних праць є методологічно застарілими, адже базуються на марксистській теорії протистояння класів, яка є неактуальною в умовах XXI ст. Вважаємо, що варто по-новому переосмислити військово-політичні процеси, які відбувалися у Вірменії в IX–XI ст.

У першому розділі буде проаналізовано теоретичні основи дослідження, а саме історіографію, джерельну базу та методологію вивчення проблематики.

У другому розділі вивчено геополітичне становище Багратидської Вірменії з особливим акцентом на її взаємостосунках із Арабським Халіфатом

та Візантійською імперією. Визначено причини децентралізаційних процесів, які сприяли подальшій мирній анексії Візантією вірменських князівств.

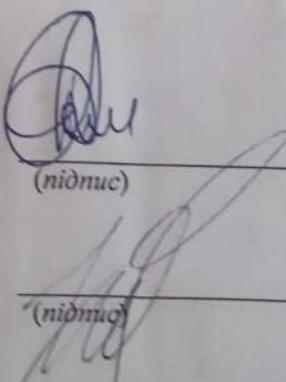
У третьому розділі охарактеризовано організаційну структуру вірменського війська, яке складалося з ополчення вільних селян-общинників, а також з представників дрібної вірменської знаті (азатів), котрі володіли землею на правах бенефіціїв (паргеваканків). Акцентовано увагу на порівняно невеликому кількісному складі тодішньої вірменської армії у порівнянні з висновками попередніх істориків.

У четвертому розділі реконструйовано процес збору вірменських військ у разі військового конфлікту. Проаналізовано процес облаштування та оборони табору, роль сторожової служби та розвідки, а також визначено джерела забезпечення армії продовольством. Подано кілька схем розташування військ на полі бою, акцентуючи увагу на тому, що вірмени найчастіше займали оборонну позицію.

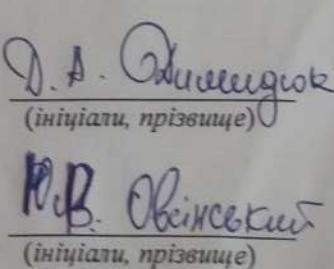
У п'ятому розділі, на основі писемних, археологічних та зображенільних джерел досліджено шоломи, щити, а також ламеллярні, кольчужні та лускаті обладунки вірменської знаті. Визначено приблизну кількість типів тогочасної зброї та проаналізовано найпопулярніші з них, які часто згадуються в джерелах (мечі, луки, списи, пращі, тощо). Створено узагальнюючий образ військового спорядження знатного вірменського воїна.

Результати дослідження військової історії Багратидської Вірменії матимуть неабияку практичну цінність. Нові дані можна буде застосувати для написання підручників з історії Вірменії чи Закавказзя загалом чи для створення узагальнюючих праць з історії військової справи.

Аспірант

(підпись)

Науковий керівник

D. A. Григорій
(ініціали, прізвище)
Ю. В. Овінський
(ініціали, прізвище)

